

LUND UNIVERSITY

”Avstå från språkkrav vid medborgarskap och permanent uppehållstillstånd.”

Selberg, Niklas

Published in:
Sydsvenskan

2022

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Selberg, N. (2022). ”Avstå från språkkrav vid medborgarskap och permanent uppehållstillstånd.”. *Sydsvenskan*.

Total number of authors:
1

Creative Commons License:
Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

OPINION

AKTUELLA FRÅGOR

Debattredaktör: Eva Rothstein aktuella@sydsvenskan.se 040-28 10 13
Twitter @aktuella Fler debattartiklar på sydsvenskan.se/opinion

Språktester utesluter många som vill bli medborgare och som vill arbeta. Istället för att införa språktester bör SFI förbättras och diskrimineringslagen vässas, skriver Niklas Selberg.

”Avstå från språkrav vid medborgarskap och permanent uppehållstillstånd.”

■ **Forskningen ger inget stöd för att språkrav ökar integrationen.**

Det skriver Niklas Selberg, docent i civilrätt och forskare i arbetsrätt vid juridiska fakulteten på Lunds universitet.

Krav om svenska kunskaper för uppehållstillstånd och medborgarskap är åter aktuellt.

Trots att det bara var knappt ett år sedan den senaste i raden av statliga utredningar, *Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap*, (SOU 2021:2), fick stark kritik av flera remissinstanser, beslutade regeringen tidigare i sommar att en ny utredning ska arbeta fram förslag på att svenskakunskaper ska krävas för uppehållstillstånd.

Det finns flera skäl till att sådana förslag inte bör bli verklighet. Argumenten finns redan i fjolårets utredning.

Forskningen ger inget stöd för att språkrav ökar integrationen.

Det saknas studier som handlar om språktesters

direkta påverkan på människors motivation för att lära sig språk.

Utredningen konstaterade att ”tvärtom finns det stöd för att högre krav på språkkunskaper leder till exkludering och diskriminering, vilket riskerar att leda till segregation i stället för integration.” Kvinnor, äldre och grupper med låg eller ingen utbildning riskerar att drabbas särskilt hårt.

Migrationsforskaren Pieter Bevelander vid Malmö universitet har visat hur språkrav innebär att färre invandrade får medborgarskap, att det tar längre tid att få medborgarskap – och att det i sig försämrar integrationen.

Medborgarskap leder till en starkare ställning på arbetsmarknaden.

Det finns demokratiska problem förknippade med att personer är bosatta länge på en plats utan att få politiska rättigheter där.

Den som saknar medborgarskap omfattas av politiska beslut som den inte kan påverka genom att rösta i riksdagsval.

Pieter Bevelanders forsk-

ning, som har gott internationellt stöd, visar att ju tidigare man får medborgarskap där man bor, desto mer engagerad blir man i samhället och i politiken.

När politiker nu återigen dammar av den gamla tanken om språktest bekymras vi forskare inte endast av att våra kunskaper i frågan viftas bort, utan också av att språktest utgör direkta och konkreta hot mot universitetens verksamhet.

Språkrav som försvårar möjligheterna att flytta till Sverige och verka här utgör ett kraftigt hinder mot den viktiga internationaliseringen av forskning och högre utbildning i Sverige. Språkrav gör svenska universitet och högskolor mindre attraktiva för duktiga forskare.

Kraven skulle också drabba den privata sektorn. Idag anser, enligt en undersökning från Tillväxtverket, vart fjärde företag att bristen på arbetskraft är ett stort tillväxthinder.

Att införa språkrav riskerar att försvåra för personer att migrera till Sverige för att arbeta. Svenska

företag blir mindre attraktiva för arbetstagare i andra länder. En färsk statlig utredning, *Ett förbättrat system för arbetskraftsinvandring* (SOU 2021:5), visar att det råder arbetskraftsbrist i yrken som kräver långa utbildningar, exempelvis civilingenjörer, dataspecialister och andra yrken inom naturvetenskap och teknik.

Införande av ett språkrav blir särskilt problematiskt för de företag som idag använder engelska som arbetsspråk. Sådana verksamheter blir mindre intresserade av att etablera sig i Sverige, eftersom de blir mindre attraktiva arbetsgivare.

I enlighet med Europakonventionen måste staten vinnlägga sig om att inte diskriminera i sin tillämpning av rätten till medborgarskap.

Att införa språkrav för uppehållstillstånd och medborgarskap går stick i stäv med utgångspunkterna för diskrimineringslagen, som gäller för arbetsgivare när de rekryter. Att ställa alltför höga krav på kunskaper i svens-

ka språket är förbjudet som indirekt diskriminering på grund av etnicitet. Den företagare som tillämpar ett sådant krav blir skadeståndsskyldig.

När allt fler personer i Sverige är flerspråkiga minskar arbetsgivares utrymme att ställa krav på svenskakunskaper. Möjligen är den här regeln inte känd av alla rekryterare. Informationsinsatser kan därför vara värdefulla.

Dessutom innebär diskrimineringslagen att arbetsgivare måste bedriva ett aktivt arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter när det gäller etnicitet. Det betyder att arbetsgivare måste försöka bredda sin rekryteringsbas.

Som ett led i att skapa likabehandling vid rekrytering måste arbetsgivarna analysera vilken innebörd de lägger i kompetens och hur de värderar olika meriter hos de arbetssökande. Diskrimineringsombudsmannen bör intensifiera sitt arbete med att förbättra efterlevnaden av denna regel.

Såväl politiker som arbetsgivare bör ta intryck av

samhällsforskningen och diskrimineringslagen och avvisa tanken på språkrav både för statens del: uppehållstillstånd och medborgarskap, och för arbetsgivarnas del: vid rekrytering.

Språktester utesluter många som vill bli medborgare och som vill arbeta.

Istället för att införa språktester bör SFI förbättras och diskrimineringslagen vässas.

Att bygga ett inkluderande samhälle innebär att inte förväxla mindre än perfekta kunskaper i svenska med bristande vilja eller förmåga till arbete och engagemang.

Niklas Selberg

SKRIBENTEN

■ **Niklas Selberg** är docent i civilrätt och forskare i arbetsrätt vid juridiska fakulteten på Lunds universitet.